

Seletuskiri

Ministri käskkirja “Haridus-ja Teadusministeeriumi raamatupidamise sise-eeskirja kinnitamine“ muutmise eelnõu kohta.

Raamatupidamise sise-eeskirja muutmise eelnõu eesmärgiks on kehtestada kauba või teenuse saamise aja fikseerimise nõue tagamaks kulude kajastumine õiges (tekkepõhises) perioodis.

Käskkirja sisu

Raamatupidamise seaduse § 4 punkti 2 järgi on raamatupidamiskohustuslasel kohustus dokumenteerida kõik oma majandustehingud ning lähtuvalt HTM valitsemisala raamatupidamise sise-eeskirja (edaspidi RSE) punktist 4.1. on asutusel kohustus esitada kõik majandustehingut tõendavad dokumendid ka RTKle. Kuigi HTM RSE punkti 4.3 järgi tuleks dokumentide kooskõlastamisel lisada vajadusel informatsioon tehingu majandusliku sisu selgitamiseks, on juhtumeid, kus kaupade soetamisel on jäänud märkimata kauba kättesaamise aeg või lisamata kauba üleandmise-vastuvõtmise allkirjastatud akt, saateleht või muu kauba kätte saamist tõendav dokument.

Nii on olukordi, kus arvel märgitud kaubad või materjalid ei ole veel kätte saadud, st tegemist on ettemaksuga tulevaste perioodide kulude eest, kuid kooskõlastusringil sellekohast infot pole, vead on kulude periodiseerimises ja seetõttu ei kajasta raamatupidamise aruanne ega ka (tekkepõhine) eelarve täitmise aruanne asutuse tegelikku finantsseisundit. Puudustele juhtis tähelepanu ka riigikontroll 2019. aasta majandusaasta aruande vaheauditi märgukirjas ning soovitas HTMil *fikseerida kauba kättesaamise aeg, näiteks nõuda, et vastutav isik märgib kauba üleandmise-vastuvõtu akti või saatelehe allkirjastamisel sellele kuupäeva, sest nii on võimalik tagada omanikuõiguste selge üleminek ja õige kajastumine raamatupidamises.*

Järjest enam on aga kasutusel elektroonilised saatelehed ja kauba kättesaamist kinnitatakse spetsiaalses hankija elektroonilises seadmes allkirjaga ning eraldi dokumenti kauba kättesaamise kinnitamiseks saajal koostada ei ole mõistlik. Mõistlik on võrdsustada kauba kättesaamist kinnitav info, mis on märgitud arve kooskõlastamisringil selgituste väljale, kauba üleandmise-vastuvõtmise aktile või saatelehele käsitsi märgitava infoga.

Käibemaksuseaduse § 37 lõikes 7 on loetletud nõuded, mida arve väljastamisel on kohustus järgida ning punkt 7 alusel on müüjal kohustus arvele märkida *kauba väljastamise või teenuse osutamise kuupäev või kauba või teenuse eest osalise või täieliku makse laekumise kuupäev, kui see on kindlaksmääratav ja erinev arve väljastamise kuupäevast.*

Seega juhtudel, kus kaup või teenus on saadud kätte arve väljastamisest erineval kuupäeval ja informatsiooni ei ole arvele märgitud kauba väljastamise kohta, on kauba saaja vastutus kontrollida, et arvel kajastuv vastaks tegelikkusele.

Tagamaks kõikehõlmava ja tõepärase majandussündmuste kajastamise, täiendatakse käskkirja muutmise eelnõuga lisa 1 punkti 4.3 lausega „Kui kaup või teenus on saadud kätte arve väljastamisest erineval kuupäeval ning arvel pole kauba tarne kuupäeva, teenuse osutamise kuupäeva või perioodi märgitud, on asutusel kohustus lisada arve menetlemisel märke või dokument kauba või teenuse saamise kuupäeva või perioodi kohta“.

Lähtudes RSE punkti 4.6 alapunktides märgitud andmete kontrollimise kohustusest, on RTKl kauba või teenuse kättesaamise kuupäeva täpsustamiseks võimalus pöörduda asutuse poole tagamaks tehingu kajastamine õiges (tekkepõhises) perioodis.

Käskkirja kooskõlastamine

Käskkirja eelnõu on arvamuse avaldamiseks saadetud valitsemisala koolide ja asutuste finantstöötajatele 22.04.2020. Tagasiside andsid Noarootsi ja Viljandi Gümnaasium, Luua Metsanduskool ja Tallinna Tehnikakõrgkool.

Käskkiri kooskõlastatakse HTMi dokumendihaldussüsteemis PINAL alljärgnevalt:

- 1.osakonnajuhatajad;
- 2.õigusosakonna juhataja Sille Uusna (juriidiline ekspertiis);
- 3.asekantsler Kristi Vinter-Nemvalts;
- 4.asekantsler Pärt-Eo Rannap;
- 5.asekantsler Robert Lippin;
- 6.asekantsler Indrek Reimand;
- 7.kantsler Mart Laidmets.

Eelnõu koostas rahandusosakonna nõunik Katrin Jakobson ja RTK talituse juhataja-pearaamatupidaja Agnes Jakobsoo.

Marika Tuusis

rahandusosakonna juhataja